

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۰۸/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

تاثیر نقاشی بر افزایش خلاقیت، کنترل و هدایت افکار کودکان برای پیشگیری از جرم و داشتن آینده بهتر

سیده سارا نبوی^۱، سامان سوری لکی^۲، ساناز سوری لکی^۳

۱- کارشناس فیزیک و دبیر آموزش و پرورش

۲- کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم شناسی

۳- کارشناس علوم تربیتی

Saman.s.urilaki@gmail.com

چکیده

کودکان بوسیله نقاشی دنیای درونی خویش را آشکار می کنند و از طریق تصاویری که می کشند ما راهدایت می کنند تا به دنیای درونی آنها راه یابیم. در حقیقت هنر نقاشی این فرصت را به کودک می دهد تا با انجام دادن عملی کارها، مهارت های بسیاری را یاد بگیرد، کودک می تواند اکتشاف کند، ایده های جدید را به یکدیگر وصل کند و از موفقیت ها و شکست های خود درس بیاموزد بدون اینکه عواقب منفی داشته باشد. شاید بتوان گفت مهمترین ابزاری که کودکان برای بیان احساسات و انتقال پیام به والدین و اطرافیان خود استفاده می کنند نقاشی است. نقاشی در کودکان زبان بصری آنان است. اغلب کودکان با نقاشی دنیای درونی خویش را آشکار می کنند و از طریق تصاویری که می کشند ما راهدایت می کنند تا به دنیای درونی آنها راه یابیم. همچنین نقاشی به کودکان کمک می کند تا از تنش رهایی یابند و ذهنی پویا داشته باشند. در حقیقت پویایی ذهن و بالا رفتن تمرکز در کودکان رابطه مستقیمی با نقاشی و خلاقیتشان دارد.

واژگان کلیدی: نقاشی-کودکان-خلاقیت-بزه

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مقدمه

زمانی که صحبت از پیشگیری از جرم میشود، ابزارها و وسایل متعددی میتواند به کمک آید تا میزان جرم و جنایت در جامعه کاهش پیدا کند. هنر، ابزاری کارآمد در این رابطه است که هنوز از ظرفیتهای آن در پیشگیری از جرم استفاده نشده است. نقاشی کردن برای اغلب کودکان یک سرگرمی دلچسب و بی خطر است. توانایی نقاشی کشیدن کودکان محصول عوامل ژنتیکی و محیطی است با این حال مهم ترین عنصر لازم برای آغاز نقاشی کشیدن کودکان، توانایی های حرکتی ظریف مانند نگه داشتن درست مداد در دست است پس برای نقاشی کردن لازم است کودکان به سطح رشدی مناسب رسیده باشد. کودکان با نقاشی کردن، آنچه در ذهن خود دارند، افکار، احساسات، خواسته ها، نگرانی ها و ... را به تصویر می کشند و انرژی همراه با آن ها را تخلیه می کنند. در شرایط امروزه با توجه به آپارتمان نشینی و شیوع ویروس کرونا که کودکان بیش از پیش محدودیت ها را در ابعاد و جنبه های مختلف زندگی لمس میکنند، نقاشی کردن یک سرگرمی جالب و آرامش بخش برای کودکان است. چون دنیای نقاشی، فضایی برای تخیل فراهم می آورد کودکان می توانند در آن، فارغ از محدودیت ها بر بال ابرها به آسمان ها بروند، به دیدن مادربزرگ، پدربزرگ یا سایر عزیزانشان که در شهرهای دور هستند بروند، میتوانند وسیله ی موردعلاقه ی خود، شغل موردعلاقه ی خود و ... را به تصویر بکشند و هیجانات ناشی از آن را تجربه کنند. از طریق نقاشی میتوان اطلاعاتی را بدست آورد که کودکان شاید کلمات مناسب و کافی برای بیان آن را ندارند و بتوان بر اساس آن تصمیمات مناسب گرفت.

پیشینه تحقیق

ناهید محمودی و همکاران، ۱۳۹۶، در مقاله ای تحت عنوان تاثیر نقاشی بر پرورش شخصیت و خلاقیت کودکان بیان میکنند: امروزه تمام روانشناسان تجربی متقاعد شده اند که رفتارهای گوناگون کودک در دوران های مختلف پرورش، بستگی کاملی به رشد نظام های مغزی وی دارد. درک مفاهیم انتزاعی که در جریان نقاشی و به تدریج پیشرفت می کند، سبب پرورش نظام عصبی و سیستم عضلانی می شود. به این ترتیب او در محیط پیرامون خود سیاحت می کند، آنرا تغییر می دهد و بر آن تاثیر می گذارد. این اعمال کودک با گرفتن بعضی اطلاعات از واقعیات پیرامون خود و نیز بر اثر تجربه و دیدن خطاها، به او امکان

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

پیشرفت می دهد تا به سطح پیچیده تری برای تجزیه و تحلیل برسد. نقاشی درت شکل شخصیت کودک نقش بسزایی دارد و به او امکان می دهد مسایلی را که به صورت نامنظم از همه طرف برایش مطرح می شود به شکل صورت بندی شده منظم کند. اگر قوه ی ابتکار کودک را در جریان نقاشی و مشارکت و کار گروهی و بیان موضوعات عمومی و در اختیار قرار دادن وسایل و لوازم، تقویت کنیم باعث می شویم شخصیت کودک ساخته شود و به پختگی فکری برسد. نادیده گرفتن این ابتکار و یا سرکوب کردن آن با عمل کسل کننده کپی برداری و رسم هندسی، به معنای رها کردن کودک به حال خود و یا مجبور کردن او به ورود زودرس به نوعی زندگی ریاکارانه و سرکوبگ راست. بنابراین تلاش ما باید کمک به پرورش شخصیت و نیروی خلاق کودک از طریق فعالیت های هنری و مخصوصا نقاشی باشد.

روش تحقیق

توصیفی و تحلیلی. در این تحقیق تلاش می شود که با به دست آوردن متون موجود در باب موضوع مورد بحث، با توجه به نتایج به دست آمده به توصیف و تحلیل پدیده مورد نظر پردازیم. همچنین روش گرد آوری اطلاعات کتابخانه ای بوده.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۱- تعریف خلاقیت و نقاشی

۱-۱- تعریف خلاقیت

بیان تعریفی جامع از خلاقیت کار سختی است و صاحب نظران تعاریف مختلفی ارائه کرده اند شاید ساده ترین تعریفی که بتوان از خلاقیت داشت عبارت است از : " خلاقیت عبارت است از اینکه فردی فکری نو و متفاوت ارائه دهد .

" خلاقیت را به معنای توانایی ترکیب اندیشه ها و نظرات در یک روش منحصر به فرد با ایجاد پیوستگی بین آنان بیان میکنند .
همچنین " دانشمند آمریکایی خلاقیت را با تفکر واگرا (دست یافتن به رهیافتهای جدید برای مسائل) در مقابل تفکر همگرا (دست یافتن به پاسخ (مترادف دانسته است افرادی که تفکر واگرا دارند در فکر و عمل خود با دیگران تفاوت دارند و از عرف و عادت دور شده و روشهای خلاق و جدید را به کار میبرند .^۲ برعکس کسانی که از این خصوصیت برخوردار نیستند تفکر همگرا دارند و در فکر و عمل خود از عرف و عادت پیروی میکنند.

۱-۲- تعریف نقاشی

نقاشی یعنی، تولید پدیده ای که وجود خارجی ندارد، و هنرمند با استفاده از وسایلی آن پدیده را از نبود به بود تبدیل نماید.

۲- اهمیت آموزش نقاشی به کودکان

کودکان معمولا از سن یک سالگی شروع به نقاشی کشیدن می کنند، اهمیت نقاشی از این جهت است که به حقیقت ذاتی اشیا از کلمات بسیار نزدیک تر است و درک آن برخلاف نوشتن به کوشش و دقت زیادی نیاز ندارد
نقاشی می تواند در برقراری ارتباط با دنیای بیرون، نقش مهمی ایفا کند، در این کار سه بخش یعنی دست، چشم و مغز فعالیت دارد و آگاهی فضایی آن ها را افزایش می دهد. نقاشی کشیدن پنجره ای به سوی خلاقیت کودکان و شکوفایی احساسات هنری

^۱ . استیفن رابینز
^۲ . گیلفورد

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

کودکان است. همچنین روانشناسان قادرند تا سرنخ‌هایی از نشانه‌های شخصیتی، احساس و رشد ذهنی کودکان را در میان این نقاشی‌ها پیدا کنند. یکی از محققان هنرهای تجسمی کودکان معتقد است که هنر به کودکان اجازه ابراز و بیرونی کردن احساساتش را می‌دهد. همچنین از تاثیر هنر بر کودکان کم‌توان نیز نباید غافل شد. کودکان با موسیقی، رقص و بیان بدنی، احساسات و اندیشه‌هایشان را به اشتراک می‌گذارند. اگر بزرگسالان از نحوه تفسیر این زبان آشنایی داشته باشند، خیلی بهتر می‌توانند دنیای درونی کودکان را درک کنند. روانشناسان معتقدند هنر در هر سنی که باشد، آثار مثبتی دارد، با این وجود، مراحل ابتدایی کودکی بهترین زمان برای شروع آموزش هر نوع رشته هنری هستند؛ به این علت که مغز آنها در کودکی مانند اسفنجی است که هر نوع اطلاعاتی را به راحتی جذب خود می‌کند. (صرافان، ۱۳۷۶: ۴۳)

۲-۱- نقاشی و کشف استعداد و روحیات منفی و مثبت کودک

زمانی که کودک شما شروع به نقاشی کشیدن می‌کند، می‌توان از حرکات او به ویژگی‌های درونی و برخی استعدادهایش تا حد خوبی پی برد. یکی دیگر از موارد تاثیر نقاشی بر کودکان، کشف استعدادها و توانایی‌های آنها است هر حرکت ریز و درشتی در نقاشی کردن، اعم از حرکت قلم روی کاغذ، زدن قلم‌مو در رنگ، میزان فشار دادن قلم روی کاغذ، نحوه کشیدن اشکال هندسی، خط‌ها، زاویه‌ها و ...، انواع رنگ‌های مورد استفاده، توانایی در رنگ‌آمیزی و دقت و ... همه و همه می‌توانند گویای بخشی از توانایی‌ها و ویژگی‌های خاص کودکان باشند که تقویت و رشد آنها در آینده ی کودک نقش به‌سزایی ایفا می‌کند والدین برای کشف استعدادهای کودک خود می‌توانند از نقاشی کشیدن به‌عنوان یک سرگرمی مؤثر بهره ببرند. (عارف‌نیا، ۱۳۹۷: ۸)

۲-۲- نقاشی و افزایش تمرکز و خلاقیت و مهارت‌های چندگانه ی کودک

نقاشی کشیدن چون یک فرایند از خلق ایده در ذهن تا اجرای آن روی کاغذ یا بوم نقاشی است، زمانی که کودکان برای خلق یک اثر هنری کودکانه به دنبال ایده می‌گردند، در واقع در حال تقویت و توسعه خلاقیت خود هستند و به تخیل خود بال و پر می‌دهند و زمانی که برای کشیدن چیزهایی که می‌بینند و یا قبلاً دیده‌اند و آن را تصور می‌کنند و همچنین زمانی که رنگ خاصی را برای

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

کشیدن موردی خاص انتخاب می‌کنند، در واقع دارند قدرت انتخاب، توجه و تمرکز خود را تقویت می‌کنند. زمانی که کودکان در حال کشیدن جزئیات یک شیء یا رویداد هستند، در نهایت ظرافت، در حال تقویت دقت خویش هستند. استفاده از ابزار و وسایل متنوع نقاشی از جمله رنگ انگشتی، پاستل، کرایون و ... باعث می‌شود کودک شما راه‌های بیشتر و جذاب تری برای به نمایش گذاشتن خلاقیت خود داشته باشد.

3-2- نقاشی و کنترل هوش هیجانی در کودک و جلوگیری از بزه کاری

نقاشی کودک در واقع بازتاب دنیای درونی او و برداشت او نسبت به زندگی است. در نقاشی هایش برداشت‌هایی از خود، روابط موجود در خانواده و محیط پیرامونش ترسیم می‌شود، میزان روابط اعضا با یکدیگر، نقش هر یک از اعضا و میزان صمیمیت آن‌ها نشان داده می‌شود. از روی نقاشی کودکان می‌توان به نیازها، ترس‌ها، آرزوها، توانایی‌های شناختی و هوشی کودکان پی برد. آنچه که در نقاشیبه طور مرتب تکرار می‌شود همچنین استفاده از رنگ‌ها اهمیتی خاص دارند. علاقه به هنر و بافت فرهنگی که کودک در آن رشد می‌کند در محتوا و موضوعاتی که توسط کودک ترسیم می‌شود نقش به‌سزایی دارد. و نشان‌دهنده‌ی هوش هیجانی و ارتباط کودک با خویشتن و محیط پیرامون است. (همان: ۱۱)

۴-۲- نقاشی و تقویت نگرش مثبت در کودک و جلوگیری از بزه کاری

نقاشی به کودک اجازه می‌دهد تا در دنیای خودش غوطه‌ور شود. ایده‌های جدید را در درون خودش کشف کند. اثری شگفت‌انگیز خلق کند که دیگران او را تحسین و تشویق کنند. تحسین شدن حس غرور و شادی را در کودک ارتقا می‌دهد، باعث افزایش عزت نفس در کودک می‌شود و او را برای دستیابی به مهارت‌های بیشتر در زندگی آماده می‌کند. در نتیجه، نگرشی مثبت را در کودک نسبت به خود و محیط پیرامونش ایجاد می‌کند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۳- تاثیر نقاشی بر عملکرد ذهنی و جسمی کودک برای داشتن آینده بهتر

۳-۱- هماهنگی حرکات چشم و دست

نقاشی کردن کودکان باعث هماهنگی حرکات چشم و دست آنان می شود که البته اکسب این مهارت های حرکتی در این سنین از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. این مهارت ها در حین یادگیری نقاشی در کودکان تقویت می شود و این به این دلیل است که در این حالت آن ها سعی می کنند اشیایی را که با چشم می بینند با حرکات دستان خود هماهنگ کنند و آن ها را به تصویر بکشند. همچنین موجب تقویت و بهبود عضلات دست آن ها می گردد و به آنها در پیشرفت فعالیت های ذهنی و جسمی کمک بسیار زیادی می کند. (سیف، ۱۳۷۹: ۱۱۷)

۳-۲- شناخت و درمان نابسامانی ها و کج رویهای روانی کودک

بسیاری از پژوهندگان بر این عقیده اند که نقاشی کودک دریچه ای است که بر اندیشه ها و احساسات او گشوده می شود و می توان از نقاشی های او در سنجش شخصیت یا تشخیص نابسامانی های روان شناختی او استفاده کرد و در پی درمان آن ها برآمد کودک به کمک نقاشی دلپره های درونی اش را آشکار می سازد، به کنترل احساسات هنگام استرس پرداخته و به این طریق اثر مخرب آن ها را کاهش میدهد. به همین جهت برای رفع بسیاری از مشکلات روحی و روانی دانش آموزان می توان از نقاشی استفاده کرد. همچنین آموزش نقاشی کشیدن کودک موجب تقویت احساسات و بهبود برقراری ارتباطات اجتماعی او میگردد. (عطاران، ۱۳۸۹: ۳۳)

۳-۳- کشف و رشد استعداد های کودک بر مبنای نقاشی های او

آموزش نقاشی به کودکان یکی از بهترین فعالیت هایی است که به آنان در کشف استعدادها و تخصص هایشان کمک می کند. نقاشی را می توان یک تربیون بزرگ در نظر گرفت که کودکان در آن به کشف و توسعه خلاقیت های خود می پردازند. در واقع

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نحوه مخلوط کردن رنگ ها و استفاده از ترکیب رنگ های مختلف به کودکان در این زمینه کمک می کند. فروردین قلم مو در رنگ های گوناگون و آغاز یک سفر برای خلق یک شاهکار هنری توسط کودک است، حاصل این فرایند بیشتر از کشیدن نقاشی و ایجاد یک تصویر زیبا توسط کودک است.

۴-۳- نقاشی عاملی برای افزایش خلاقیت و تمرکز کودک

نقاشی کردن سبب تقویت خلاقیت از طریق دست ها می گردد و همچنین باعث افزایش عملکرد ذهنی کودک می گردد و توانایی حل مسئله را برای او فراهم می آورد. نقاشی کردن باعث افزایش مهارت های تمرکزی آن ها می گردد و تمرکز آن ها را در انجام کارها افزایش می دهد و موجب تمرکز آن ها روی موارد جزئی و کوچک می گردد. ارائه ایده ها و طرح های جدید برای نقاشی قوه ابتکار را در کودکان تقویت می کند. این ها فقط برخی از فواید آموزش نقاشی به کودکان است که بیانگر تأثیر بی نظیر نقاشی در پیشرفت و ترقی کودکان می باشد. (آل، ۱۳۷۹: ۳۸)

4- چه تجربیات و اطلاعاتی از نقاشی را می توانید برای کودکان فراهم کنید؟

کودکان نیاز به وسایل متنوعی برای نقاشی کشیدن و نقاشی کردن بر روی آن ها دارند. این وسایل می توانند شامل مداد، گچ، مداد شمعی، آبرنگ یا گواش و قلم مو باشند. وسایلی مانند کاغذ، مقوا، جعبه، کف حیاط و حتی حصارهای دور خانه یا باغچه مکانهای مناسبی برای نقاشی کشیدن هستند. به محض اینکه کودک شما علاقه نشان می دهد، معمولاً از حدود ۸ ماهگی، تجربه ی نقاشی کردن شروع می شود. سعی کنید از کاغذهایی استفاده کنید که هیچ خطی نداشته باشد تا فرزندانان هنگام اولین تجربه خود، در ایجاد نشان و علامت ها بر روی کاغذ محدود نشوند. (همان: ۴۲).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۴-۱- افزایش و تقویت قوای تخیل کودک

بعضی از والدین اشیای گوناگونی در اختیار کودک قرار می‌دهند، و از کودک می‌خواهند از روی آنها نقاشی کند. این کار غلطی است که باعث می‌شود، افکار و ذهن و قوای خلاقیت کودک تضعیف شود. برای بالا بردن قوای تخیل کودک، مؤثرترین روش، آزاد گذاشتن نیروی خلاقیت و تخیل کودک می‌باشد. در ضمن نقاشی کپی برداری، روشی مناسب برای آموزش به کودکان نیست. ترسیم نقاشی از حوادث و اتفاقات و هر آنچه داخل داستان دیده می‌شود، بهترین روش تقویت قوای تخیل کودک می‌باشد. والدین داستانی برای کودک بازگو می‌کنند. و از کودک تقاضا می‌شود هر آنچه در محتوی داستان می‌بیند ترسیم کند. کودک با دقت، گوش می‌کند، داستان را به خاطر حفظ می‌کند. و بعد آن را ترسیم می‌کند. به این صورت کودک، کتاب داستانی برای خود ساخته است. کودک از خلاقیت و قوای تخیل خود استفاده نموده و هر آنچه می‌بیند به تصویر می‌کشد. و نقاشی می‌نماید. مثلاً داستان آلیس در سرزمین عجایب: کودک کل داستان را گوش می‌دهد و خلاصه محتوی آن را به صورت دلخواه ترسیم و نقاشی می‌کند. این کار در تقویت و خلاقیت وی و قدرت تخیلش تأثیرگذار است. اگر مداوم بخواهید ذهن کودک را فعال کنید: دائماً از او بخواهید فلان چیز را از هر نمایی طراحی و نقاشی کند. مثلاً تصویری از جنگل و اعماق آن، هر چیزی در جنگل وجود، دارد، درخت، حیوانات، گیاهان، رودخانه می‌بینی از همه زوایا نقاشی کن. این باعث می‌شود ذهن کودک خلاق شود. (داغی، ۱۳۷۹: ۱۷)

۴-۲- تأثیر نقاشی کردن در سلامتی ذهن و روان و حل مشکلات پیش رو

نقاشی کردن، ابزاری سرگرم کننده، می‌باشد. که ذهن کودک و قوای تخیل، کودک را تقویت می‌کند و در اثربخشی خلاقیت نقش بسزایی دارد. تأثیر کشیدن نقاشی در پرورش خلاقیت: کودک با استفاده از مهارت نقاشی، قدرت خلاقیتش افزایش می‌یابد. حافظه کودک تقویت می‌شود: بررسی‌ها نشان داده است، کودکانی که به نقاشی کردن، علاقه دارند کمتر دچار فراموشی می‌شوند. حتی با مرور زمان، و بالا رفتن سن، به بیماری فراموشی مبتلا نمی‌شوند. تقویت مهارت حرکتی و توانایی حل مسئله به کمک

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نقاشی گرفتن ماهرانه قلم نقاشی باعث افزایش حرکت دست و انگشت می‌گردد. این مهارت حرکتی در، زندگی به کمک افراد می‌آید. (عطاران، ۱۳۸۹: ۵۹)

۵- چرا کودکان علاقه‌مند به نقاشی در، زندگی موفق‌تر هستند و کمتر دچار بزه دیدگی و بزه کاری میشوند؟

- چون سلول‌های مغز این افراد فعال‌تر می‌باشد.
- حافظه‌ی هوشیاری دارند.
- قدرت تمرکز بیشتری دارند.
- بهتر می‌توانند ارتباط برقرار نمایند.
- با نقاشی کردن، از افسردگی رها می‌شوند.
- مهارت حرکتی قوی‌تری دارند.
- عزت نفس بالایی دارند.
- با نقاشی کردن استرس خود را کاهش می‌دهند.
- اوقات شادی را برای خود خلق می‌نمایند. (همان ۷۲)

۶- اهمیت نقاشی در تربیت کودک و رشد خلاقیت آن و پیشگیری از جرم

۱-۶- اهمیت نقاشی در تربیت و تربیت

هنر نقاشی با توجه به زبان تصویری و تجسمی خود، کارایی‌های بسیاری در امر تعلیم و تربیت دارد که برخی از آنها بدین شرح است:

- کودک از طریق فعالیت نقاشی به شناخت خود و جهان نائل می‌شود.
- کشیدن نقاشی منجر به پرورش تخیل کودک می‌شود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- از دیگر ویژگی‌های نقاشی، قابلیت آن در انتقال دانش‌های کودک است.
- ایجاد سرگرمی سالم و لذت بخشیدن به کودک از دیگر آثار این هنر است.
- شناخت محیط و فضای زندگی از دیگر کارکردهای مهم نقاشی است که کودک آن را به دست می‌آورد.
- آموزش نقاشی به کودکان، یادگیری اندازه، شکل، طرح‌ها و الگوها را برای آن‌ها امکان‌پذیر می‌کند و تاثیر مثبتی در درک بهتر مفاهیم درسی در سال‌های مدرسه دارد. (مخبر، ۱۳۸۰: ۴۳)

۲-۶- تأثیر نقاشی بر تقویت خلاقیت در کودک

تقریباً در همه‌ی افراد میزان متفاوتی از خلاقیت وجود دارد که نیازمند پرورش و تقویت است. خلاقیت یعنی توانایی دیدن به شیوه‌های متفاوت و شکستن مرزها برای خلق اثری جدید. بنابراین بسیار مهم است دیدن با هدف و مشاهده صحیح به کودک آموزش داده شود بطوریکه کنجکاو و بی‌انگیزه نشود. سوالاتی که بعد از مشاهده صحیح برای کودک بوجود می‌آید و پژوهش و کنکاش وی برای حل و پاسخگویی سوالات، همگی راه‌هایی است که همواره ذهن کودک را پویا و زنده نگه می‌دارد. مشاهده کودکان از محیط بیرونی را می‌توان به دو طریق هدایت کرد: ۱. مشاهده واقع‌گرایانه. ۲. مشاهده زیبایی‌شناسی، برای مثال: جلب نظر آن‌ها به رگه‌های زیبای چوب، بافت در پوست درختان، چهره‌های نژادهای مختلف انسانی و غیره. کودک باید امکان این را داشته باشد که راحت و از عمق وجودش به شیوه خودش انگونه که می‌خواهد با محیط اطرافش ارتباط برقرار کند. با پرورش قدرت خلاقه در کودک می‌توان مسیر زندگی او را به سمت موفقیت و پیشرفت هدایت کرد. یکی از راهکارهای تقویت خلاقیت کودکان تقویت هوش تجسمی- فضایی^۳ است که ارتباط مستقیمی با توانایی درک درست از جهان به صورت بصری دارد. (پریزاده، ۱۳۸۸: ۱۳)

^۳ Visual Spatial intelligence

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

نتیجه گیری

نقاشی می تواند در برقراری ارتباط با دنیای بیرون، نقش مؤثری داشته باشد. در این کار ۳ بخش، دست و چشم و مغز فعالیت دارند. در اصل: نقاشی کشیدن پنجره‌ای به سوی خلاقیت کودکان و شکوفایی احساسات هنری آنان می‌باشد. در ضمن، روان‌شناسان قادر هستند که، سرنخ‌هایی از نشانه‌های شخصیتی، احساس و رشد ذهنی کودکان را در بین نقاشی‌ها جستجو و پیدا نمایند. نقاشی باعث رشد و توسعه مهارت‌های ذهنی، خلاقانه و روانشناسانه آن‌ها شوند. کودکانی که در معرض هنر نقاشی قرار می‌گیرند، توانایی ویژه‌ای برای تفکر خلاق، اصیل بودن، کشف، نوآوری و ایجاد مالکیت فکری که همگی ویژگی‌های کلیدی موفقیت فردی و شکوفایی اجتماعی هستند را فراهم می‌کند. بنابراین نقاشی برای کودکان نه فقط یک بازی یا سرگرمی، بلکه روشی همه جانبه جهت گسترش توانمندی‌های ذهنی، عملکردی، فیزیکی (هماهنگی عضلات و مغز) و احساسی است.

تشکر و قدردانی

سپاس و ستایش الهی، مشتاقان را اگر هرچه به زبان آید و هرچه دل گذرد و بر صفحه مکتوب شود، در حق و یاد اوست. همواره. طی این مسیر ممکن نبود، مگر به لطف و مرحمت آن یار راه گشا. از همه عزیزانی که در طی نگارش این پژوهش به ما لطف داشته و مارا یاری نمودند، تشکر و قدردانی کنیم.

منابع

- منوچهری محمد (۱۳۸۰) کارهای دستی و هنری کودکان برای مربیان و اولیای کودکان قبل از دبستان تهران انتشارات مدرسه--
- سیف علی اکبر (۱۳۷۹) روانشناسی پرورشی، تهران، انتشارات آگاه
- عطاران ابولفضل (۱۳۸۹). ارزشهای روانشناختی در نقاشی کودکان تهران نشریه انجمن اولیاء و مربیان
- کرمن ال (۱۳۷۹) نقاشی کودکان ترجمه محمود منصور و پریچهر دادستان تهران: انتشارات رشد

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- فراری، اولیوریو، اما (۱۳۷۶) نقاشی کودکان و مفاهیم آن ترجمه عبدالرضا صرافان تهران انتشارات دبستان. توماس گلین وی و -
-سیلکی انحل ام جی (۱۳۸۰). مقدمه ای بر روانشناسی نقشی کودکان ترجمه عباس مخبر تهران انتشارات طرح نو
-تورنس پال (۱۳۸۱) خلاقیت ترجمه حسن قاسم زاده تهران نشر دنیای نو دادستان
-پریزاده فاطمه (۱۳۸۸) ارزشیابی شخصیت کودکان تهران: انتشارات رشد.
- دافی برنارد (۱۳۸۰). تشویق حقانیت و تخیل در کودکان ترجمه مهشید. یاسایی تهران: انتشارات ققنوس . انگجی، لیلی ترکمان،
- مقاله دیدار از موزه ها یک فرصت آموزشی است -نویسنده : حمید میرزا آقایی روزنامه اعتماد - ۱۹ آذر ۱۳۸۱
- گریوز گارگیلو ،اسلادر، (۱۳۷۹) خلاقیت شناخت ویژگیهای کودکان و برخورد مناسب با آنها) (ترجمه مهدی قراچه داغی)، تهران:
پیک بهار
-عارف نیا،فرشته،۱۳۹۷،رابطه نقاشی کودکان با خلاقیت:انتشارات انجمن اولیا
-ایکاروس،۱۳۹۷:تعریف نقاشی و کلیاتی در مورد آن